

Կարգապահական գործ թիվ ԿԳ-17090

Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանների պալատի խորհրդի
2018 թվականի ապրիլի 12-ի թիվ 98--րդ ԿԳ նիստի

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ ԹԻՎ ԿԳ/76-Ա

**ՓԱՍՏԱԲԱՆ ԱՐԱՅԻԿ ՊԱՊԻԿՅԱՆԻՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀԱԿԱՆ
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱՐԿԵԼՈՒ ՀԱՐՑԸ ՔՆՆԱՐԿԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

ՀՀ փաստաբանների պալատի (**այսուհետ նաև՝ Պալատ**) խորհուրդը (**այսուհետ նաև՝ Խորհուրդ**), նիստը նախագահող՝ Տարոն Սիմոնյանի, Խորհրդի անդամներ՝ Մելանյա Առուստամյանի, Սիմոն Բաբայանի, Տիգրան Խուրշուդյանի, Հարություն Հարությունյանի, Նելլի Հարությունյանի կազմով, քարտուղարությամբ՝ Նոննա Համբարձումյանի, քննության առնելով փաստաբան Արայիկ Պապիկյանին (արտոնագիր թիվ 970) (**այսուհետ նաև՝ Պատասխանող**) կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ հարցը՝

Պ Ա Ր Ձ Ե Ց՝

1. Կարգապահական վարույթ հարուցելու առիթը և հիմքը.

01.08.2017թ. Պալատում մուտքագրվել է Երևան քաղաքի Էրեբունի և Նուբարաշեն վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի (**այսուհետ նաև՝ Դատարան**) դատավոր Ա.Գաբրիելյանի՝ «Դատական սանկցիա կիրառելու մասին» 26.07.2017թ. որոշումը (**այսուհետ նաև՝ Որոշում**), որում նշվել է, որ ԵԷԴ/0039/01/17 քրեական գործով 26.07.2017թ. դատական նիստը բացված համարվելուց անմիջապես հետո Դատարանին է հանձնվել «Արձանագրություն, անձին զննության ենթարկելու մասին» վերտառմամբ գրություն, համաձայն որի, նույն օրը դատական նիստը սկսվելուց անմիջապես առաջ, դատական կարգադրիչ Ա.Ղազարյանը, ղեկավարվելով ՀՀ դատական օրենսգրքի 214-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետով, ցանկացել է զննության ենթարկել նշված գործով պաշտպան Արայիկ Պապիկյանին, ով հրաժարվել է կարգադրիչի օրինական պահանջից, միաժամանակ հրաժարվելով ներկայացնել իր մոտ առկա իրերը, որոնք հատուկ նախատեսված ստուգիչ սարքի կողմից ազդանշան են տվել:

Նշված արձանագրության ներքո գրավոր հայտարարությամբ է հանդես եկել նաև պաշտպան Արայիկ Պապիկյանը, որում նշվել է, որ հերթական անգամ իրեն

ապօրինաբար չի թույլատրվել մտնել դատական նիստերի դահլիճ: Արայիկ Պապիկյանը նշել է, որ ներկայացվում է ապօրինի պահանջ և Դատարանը պարտավոր է միջոցներ ձեռնարկել, այլապես հովանավորում է իրավախախտներին և նպաստում է իր մասնագիտական աշխատանքի կատարմանը խոչընդոտելուն, և եթե Դատավորը իր կարող իր իրավասությունն իրականացնել և ապահովել Դատարանի բնականոն աշխատանքը, ապա պարտավոր է հայտնել անզոր լինելու մասին և հայտնել ինքնաբացարկի որոշումը:

Դատարանը, Որոշմամբ վկայակոչելով նշված փաստական հանգամանքները և վերլուծելով ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի (այսուհետ նաև՝ ՔԴՕ) 69-րդ հոդվածի 1-ին մասի 11-րդ կետը, 2-րդ մասի 8-րդ կետը, 5-րդ մասը, 73-րդ հոդվածի 2-րդ մասը, 5-րդ մասը, 314.1-րդ հոդվածի 1-ին և 7-րդ մասերը, ՀՀ դատական օրենսգրքի 6-րդ և 214-րդ հոդվածները, «Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքի (**այսուհետ նաև՝ Օրենք**) 19-րդ հոդվածի 1-ին և 6-րդ մասերը և Պալատի ընդհանուր ժողովի կողմից 11.02.2012թ. թիվ 1/4-Լ որոշմամբ հաստատված Փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքի (**այսուհետ նաև՝ Կանոնագիրք**) 4.1 կետը, գտել է, որ ԵԷԴ/0039/01/17 քրեական գործով 2017թ. հուլիսի 26-ի դատական նիստի ընթացքում փաստաբան Արայիկ Պապիկյանն իր դատավարական իրավունքներից օգտվել է անբարեխղճորեն և առանց հարգելի պատճառի՝ չի կատարել իր դատավարական պարտականությունները, ինչով խոչընդոտել է դատական նիստի բնականոն ընթացքին՝ անհարգալից վերաբերմունք դրսևորելով Դատարանի և դատավարության մասնակիցների նկատմամբ:

Դատարանը գտել է, որ Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ պետք է կիրառվի դատական սանկցիա՝ պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ դիմումով դիմելով փաստաբանական պալատ՝ հիմք ընդունելով Արայիկ Պապիկյանի դրսևորած վարքագիծը, և այն փաստը, որ վերջինս իր գործողություններով ակնհայտ անհարգալից վերաբերմունք է դրսևորել Դատարանի նկատմամբ, այն, որ հրաժարվել է զննվելուց և առանց հարգելի պատճառների չի ներկայացել դատական նիստի:

Դատարանը 26.07.2017թ. կայացրել է «Դատական սանկցիա կիրառելու մասին» որոշում, որով որոշել է *ամբաստանյալ Արմեն Լամբարյանի, Արայիկ Խանդոյանի և Աշոտ Պետրոսյանի պաշտպան Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ կիրառել դատական սանկցիա՝ պատասխանատվության ենթարկելու համար դիմել փաստաբանական պալատ:*

2.Կարգապահական վարույթ հարուցելու մասին որոշումը.

ՀՀ փաստաբանների պալատի նախագահի 01.09.2017թ. թիվ 263-Ա/ԿԳ-17090 որոշմամբ փաստաբան Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ հարուցվել է կարգապահական վարույթ՝ Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի, Կանոնագրքի 4.1 կետի պահանջների խախտման հատկանիշներով:

Կարգապահական գործը 06.09.2017թ. հանձնվել է Պալատի կարգապահական գործ նախապատրաստող անձ Գոհար Հովհաննիսյանին (**այսուհետ նաև՝ Նախապատրաստող**):

3.Դիմողի և Պատասխանողի համառոտ բացատրությունները, վկաների ցուցմունքները.

3.1. Դիմողի համառոտ բացատրությունը.

Գործի նախապատրաստման ընթացքում Դիմողը բացատրություն չի ներկայացրել: Խորհրդի նիստին Դիմողը չի ներկայացել, թեև պատշաճ ծանուցվել է Խորհրդի նիստի վայրի, օրվա և ժամի մասին:

3.2. Պատասխանողի համառոտ բացատրությունը.

Գործի նախապատրաստման ընթացքում Պատասխանողը բացատրություն չի ներկայացրել: Խորհրդի նիստին Պատասխանողը չի ներկայացել, թեև պատշաճ ծանուցվել է Խորհրդի նիստի վայրի, օրվա և ժամի մասին:

3.3. Վկաների ցուցմունքները.

Սույն կարգապահական վարույթի շրջանակներում վկաներ չեն հրավիրվել:

4.Կարգապահական գործը նախապատրաստողի եզրակացությունը, եզրակացության վերաբերյալ առարկությունները և գործի հանձնումը Խորհրդին.

Նախապատրաստողը 06.11.2017թ. կազմել է եզրակացություն, որի համաձայն փաստաբան Արայիկ Պապիկյանի կողմից բացակայում են Կանոնագրքի 4.1 կետի պահանջների խախտման հատկանիշները:

Կարգապահական գործը Խորհրդին է հանձնվել 07.11.2017թ.:

Խորհրդի նիստը տեղի է ունեցել 12.04.2018թ. ժամը 19:30-ին, Պալատի վարչական շենքի՝ ք.Երևան, Զաքիյան 7-2, 4-րդ հարկ թիվ 12 սենյակում:

5.Գործի հանգամանքները՝ առկա ապացույցների վկայակոչմամբ.

Կանոնագրքի հավելվածը հանդիսացող «Փաստաբանի նկատմամբ կարգապահական վարույթի իրականացման կարգի» (**այսուհետ՝ Կարգ**) 22-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն, Պալատի խորհուրդը հիմք է ընդունում Նախապատրաստողի եզրակացությամբ հաստատված փաստերը, բացառությամբ այն դեպքի, երբ գործում գտնվող ապացույցները կամ Պալատի խորհրդին ներկայացված լրացուցիչ ապացույցները՝ սույն կարգին համապատասխան գնահատելու արդյունքում Պալատի խորհուրդն այլ եզրահանգման է գալիս:

Խորհուրդն ուսումնասիրելով գործում առկա ապացույցները, հաշվի առնելով նաև Կարգապահական գործը նախապայտրաստողի եզրակացությունը, հաստատված է համարում հետևյալ փաստերը՝

1. Թիվ ԵԷԴ/0039/01/17 քրեական գործով 26.07.2017 թվականին նշանակված դատական նիստին փաստաբան Արայիկ Պապիկյանը ներկա չի գտնվել:
2. Թիվ ԵԷԴ/0039/01/17 քրեական գործով 26.07.2017 թվականի նշանակված դատական նիստին մասնակցելու համար դատարան ներկայանալով՝ Արայիկ Պապիկյանը ձեռքի մետազառուսիչ սարքի միջոցով դատական կարգադրիչի կողմից զննության է ենթարկվել, որի ընթացքում սարքը մետաղական իրի առկայության մասին ազդանշան է տվել:
3. Դատական կարգադրիչի կողմից առաջարկվել է ցույց տալ մետաղական իրը կամ ազատվել դրանից: Արայիկ Պապիկյանը հրաժարվել է:
4. Կարգադրիչներն արգելել են Արայիկ Պապիկյանին մտնել դատական նիստերի դահլիճ:

Նշված փաստերը հաստատվում է գործում առկա ապացույցներով, այդ թվում՝ դատական սանկցիա կիրառելու մասին որոշմամբ, անձին զննության ենթարկելու վերաբերյալ 26.07.2017թ. արձանագրությամբ:

6. Պատասխանողի անձը բնութագրող հանգամանքները.

Պալատի ընդհանուր դեպարտամենտի ղեկավարի կողմից տրված տեղեկանքի համաձայն՝ պատասխանող Արայիկ Պապիկյանը փաստաբան է հանդիսանում 24.10.2009թ., և 2015-2018թթ. ընկած ժամանակահատվածում վերջինիս նկատմամբ 22 անգամ հարուցվել է կարգապահական վարույթ (16 ավարտված վարույթ և 6 ընթացիկ վարույթ), որոնց մեջ չի հաշվարկվում սույն կարգապահական գործը:

Խորհրդի 13.02.2018թ. թիվ ԿԳ/14-Ա որոշմամբ Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ կիրառվել է կարգապահական տույժ՝ նկատողություն Կանոնագրքի 4.1 կետի խախտման համար: Որոշումն ուժի մեջ մտած չէ:

Խորհրդի 13.02.2018թ. թիվ ԿԳ/15-Ա որոշմամբ Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ կիրառվել է կարգապահական տույժ՝ խիստ նկատողություն Կանոնագրքի 3.6.1 և 3.5.1 ենթակետերի և 4.1 կետի խախտման համար, որոշումն ուժի մեջ մտած չէ:

Խորհրդի 07.03.2018թ. թիվ ԿԳ/48-Ա որոշմամբ Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ կիրառվել է կարգապահական տույժ՝ նկատողություն Կանոնագրքի 4.1 կետի խախտման համար: Որոշումն ուժի մեջ մտած չէ:

Խորհրդի 15.03.2018թ. թիվ ԿԳ/51-Ա որոշմամբ Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ կիրառվել է կարգապահական տույժ՝ նկատողություն Կանոնագրքի 4.1 կետի խախտման համար: Որոշումն ուժի մեջ մտած չէ:

Խորհրդի 15.03.2018թ. թիվ ԿԳ/52-Ա որոշմամբ Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ կիրառվել է կարգապահական տույժ՝ նկատողություն Կանոնագրքի 4.1 կետի խախտման համար: Որոշումն ուժի մեջ մտած չէ:

Խորհրդի 03.04.2018թ. թիվ ԿԳ/60-Ա որոշմամբ Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ կիրառվել է կարգապահական տույժ՝ խիստ նկատողություն Կանոնագրքի 4.1 կետի խախտման համար: Որոշումն ուժի մեջ մտած չէ:

Խորհրդի 05.04.2018թ. թիվ ԿԳ/65-Ա որոշմամբ Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ կիրառվել է կարգապահական տույժ՝ նկատողություն Կանոնագրքի 4.1 կետի խախտման համար: Որոշումն ուժի մեջ մտած չէ:

Խորհրդի 06.02.2017թ. թիվ ԿԳ/25-Ա, 11.05.2017թ. թիվ ԿԳ/51-Ա, 12.09.2017թ. թիվ ԿԳ/86-Ա, 26.10.2017թ. թիվ ԿԳ/97-Ա, 07.03.2018թ. թիվ ԿԳ/47-Ա, 20.03.2018թ. թիվ ԿԳ/56-Ա, 05.04.2018թ. թիվ ԿԳ/64-Ա, 07.04.2018թ. թիվ ԿԳ/66-Ա և 07.04.2018թ. թիվ ԿԳ/68-Ա որոշումներով Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ հարուցված երկու կարգապահական վարույթները կարճվել են:

7. Պալատի խորհրդի պատճառաբանված եզրակացությունը և որոշումը

Պալատի խորհուրդը գտնում է, որ փաստաբան Արայիկ Պապիկյանը ենթակա է կարգապահական պատասխանատվության՝ Կանոնագրքի 4.1 կետի պահանջների խախտման համար, իսկ Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի պահանջների խախտման մասով կարգապահական վարույթը ենթակա է կարճման հետևյալ պատճառաբանությամբ.

7.1 Կանոնագրքի 4.1 կետի խախտման մասով.

Կանոնագրքի 4.1 կետի համաձայն՝ *փաստաբանը, ով ներկայանում է կամ մասնակցում է գործին դատարանի կամ արբիտրաժային տրիբունալի առջև, պետք է ենթարկվի այդ դատարանի կամ տրիբունալի կողմից կիրառվող վարվելակերպի կանոններին, այդ թվում հարգանքով վերաբերվել դատավորին և դատավարության մյուս մասնակիցներին:* Այդ կանոններին ենթարկվելու պարտականությունը չի սահմանափակում փաստաբանի՝ դատավորի կամ արբիտրի գործողությունների դեմ առարկելու կամ այլ դատավարական իրավունքներից օգտվելու հնարավորությունը: Փաստաբանը դատարանի հանդեպ ճշգրիտ հարգանք և համակրանք դրսևորելու հետ միաժամանակ պետք է իր վստահորդի շահերը պաշտպանի անկաշկանդ և անվախ՝ հաշվի չառնելով իր անձնական շահերը կամ ցանկացած հետևանքները, որոնք կպատահեն իր կամ ցանկացած այլ անձի հետ:

Նշված կանոնը նաև վկայակոչող (բլանկետային) է, քանի որ հղում է կատարում փաստաբանի և դատարանի փոխհարաբերությունները կարգավորող այլ իրավական ակտին, տվյալ դեպքում՝ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքին:

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 73-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 1-ին կետի համաձայն՝ *պաշտպանը պարտավոր է կասկածյալին և մեղադրյալին*

իրավաբանական օգնություն ցույց տալու համար ներկայանալ քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի կանչով:

Սույն գործի հանգամանքներից հետևում է, որ դատարանը դատական նիստին չներկայանալու համար Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ կիրառել է դատական սանկցիա, իսկ փաստաբանն իր կողմից նիստին չներկայանալը պատճառաբանել է դատական կարգադրիչի կողմից իրեն (իր իրերը) զննության ենթարկելու ապօրինի պահանջ ներկայացնելով և դրանից հրաժարվելու պայմաններում դատական նիստերի դահլիճ փաստաբանի մուտքն արգելելով:

Խորհուրդը գտնում է, որ սույն կարգապահական վարույթի շրջանակներում անհրաժեշտ է պարզել,

1. Արդյո՞ք իրավաչափ և հիմնավոր է եղել դատական կարգադրիչի կողմից փաստաբանին զննելու պահանջ ներկայացնելը:

2. Արդյո՞ք Արայիկ Պապիկյանն առանց հարգելի պատճառի դատական նիստին չի ներկայացել՝ դրանով անհարգալից վերաբերմունք դրսևորելով Դատարանի նկատմամբ:

Նախքան վերը նշված հարցադրումներին անդրադառնալը Խորհուրդը հարկ է համարում արձանագրել հետևյալը.

«Հ դատական օրենսգրքի 213-րդ հոդվածի համաձայն՝ դատարանում դատավորի, դատավարության մասնակիցների, դատական ծառայողների և այլ անձանց կյանքի, առողջության և արժանապատվության, իրավունքների ու ազատությունների պաշտպանությունը և դատարանի տարածքի պահպանումը հանցավոր և հակահրավակական այլ ոտնձգություններից ապահովում է դատական կարգադրիչը:

Նույն օրենսգրքի 214-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետի համաձայն՝ դատական կարգադրիչն իր գործառույթներն իրականացնելու նպատակով իրավունք ունի զննության ենթարկելու դատարան կամ դատական նիստերի դահլիճ մուտք գործող անձանց և նրանց իրերը:

«Հ դատարանների նախագահների խորհրդի 2011թ. հուլիսի 21-ի թիվ 04-ն որոշմամբ հաստատված «Դատական կարգադրիչների կողմից դատարան կամ դատական նիստերի դահլիճ մուտք գործող անձանց և նրանց իրերը զննության ենթարկելու» կարգի համաձայն՝

«1. Կարգադրիչի կողմից պահպանվող տարածք մուտք գործող անձինք և իրերը կարգադրիչի կողմից կարող է ենթարկվել զննության:

2. Չննումից առաջ անձին առաջարկվում է ներկայացնել այն առարկաները, որոնք արգելվում է մտցնել պահպանվող տարածք: Պահպանվող տարածք մուտք գործող անձանց և իրերի զննում կատարվում է համապատասխան սեռի կարգադրիչի կողմից:

3. Չննման ընթացքում առաջարկվում է ներկայացնել պայուսակի, ճամպրուկի, փաթեթի կամ այլ պահոցի պարունակությունը:

4. Պահպանվող փարածք մուտք գործող անձանց և իրերի զննման ժամանակ արգելված իրերի, առարկաների առկայության դեպքում առաջարկվում է դրանք թողնել համապատասխան պահոցում՝ փարածքից ելք ունենալիս դրանք հետ վերցնելու պայմանով, բացառությամբ սույն կարգով սահմանված դեպքերի:

5. Եթե պահպանվող փարածք մուտք գործող անձանց և իրերի զննման ժամանակ հայտնաբերվում են այնպիսի իրեր կամ առարկաներ, որոնք կարող են մարդու կյանքին կամ առողջությանն ակնհայտ վնաս հասցնելու մասին վկայել, կարգադրիչի կողմից վերցվում են, որի մասին կազմվում է արձանագրություն:

Արձանագրության մեջ տրվում են վերցված առարկաների և իրերի նկարագրությունը: Եթե կիրառվել են տեխնիկական միջոցներ, ապա նշվում է նաև դրանց կիրառման մասին:

Արձանագրությունն ստորագրում են զննություն կատարող կարգադրիչը և զննվողը: Զննվողը կարող է իր դիտողությունները ներկայացնել, որոնք ամրագրվում են արձանագրության մեջ: Արձանագրությունը կազմվում է երկու օրինակից:

Եթե զննվողը հրաժարվում է ստորագրելուց, ապա այդ մասին կարգադրիչը նշում է անում արձանագրության մեջ և ստորագրում այն: Արձանագրության մեկ օրինակը հանձնվում է զննվողին:

Արձանագրությունը վերցված առարկաների և իրերի հետ միասին անհապաղ հանձնվում են ոստիկանությանը...»:

Փաստաբանների դեպքում, այս իրավակարգավորումները գործում են հաշվի առնելով փաստաբաններին առնչվող առանձնահատկությունները:

«Սահմանադրության 64-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ իրավաբանական օգնություն ապահովելու նպատակով երաշխավորվում է անկախության, ինքնակառավարման և փաստաբանների իրավահավասարության վրա հիմնված փաստաբանության գործունեությունը: Փաստաբանների կարգավիճակը, իրավունքները և պարտականությունները սահմանվում են օրենքով:

Եվրոպայի խորհրդի Նախարարների կոմիտեի՝ «Փաստաբանի մասնագիտական գործունեության ազատության մասին» 25.10.2000թ. №Rec(2000)21 հանձնարարականի 1-ին սկզբունքի 1-ին կետի համաձայն՝ հարկավոր է ձեռնարկել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները, որպեսզի հարգվի, պաշտպանվի և խթանվի փաստաբանի մասնագիտական գործունեության ազատությունը առանց խտրականության և իշխանությունների կամ հասարակության կողմից անիրավաչափ միջամտության, հատկապես Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի համապատասխան դրույթների լույսի ներքո:

Նույն սկզբունքի 4-րդ կետի համաձայն՝ փաստաբանները չպետք է տուժեն հետևանքներից կամ ենթարկվեն ցանկացած պատժամիջոցների կամ ճնշումների վտանգի, երբ գործում են իրենց մասնագիտական չափանիշներին համապատասխան:

ՄԱԿ-ի կողմից 1990թ. ընդունված «Փաստաբանների դերին վերաբերող հիմնարար սկզբունքներ»-ի 16-րդ կետի «ա» ենթակետի համաձայն՝ կառավարություններն ապահովում են, որպեսզի փաստաբանները կարողանան

իրենց մասնագիտական բոլոր պարտականությունները կատարել սպանալիքներից, խոչընդոտներից, ահաբեկումից կամ անարդարացի միջամտությունից զերծ մթնոլորտում:

Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի (այսուհետ՝ ՄԻԵԴ) Մեծ պալատի 23.04.2015թ. Մորիսն ընդդեմ Ֆրանսիայի N 29369/10 գործով կայացված որոշման համաձայն՝

«132. Փաստաբանի յուրահատուկ կարգավիճակը նրան կենտրոնական տեղ է տալիս արդարադատության իրականացման գործընթացում, որպես միջնորդի՝ հասարակության և դատարանի միջև: Սրա հետ կապված նրանք ունեն գլխավոր դերակատարում՝ ապահովելու համար, որպեսզի դատավորները, որոնց առաքելությունը հիմնված իրավունքի գերակայության սկզբունքի վրա համարվում է հիմնարար, պետությունում հասարակության վստահության կրողներ լինեն (Տե՛ս Եվրոպական դատարանի որոշումը «Շեպֆերը ընդդեմ Շվեյցարիայի» գործով (20.05.1998թ., Հաշվետվություն 1998-III, §§ 29-30), Եվրոպական դատարանի Որոշումը «Նիկուլան ընդդեմ Ֆինլանդիայի» գործով (Բողոք N31611/96 ՄԻԵԿ 2002-II, § 45), Եվրոպական դատարանի որոշումը «Ամիխալակիոնեն ընդդեմ Մոլդովայի» գործով (Բողոք N 60115/00, ՄԻԵԿ-2004-III, § 27), Եվրոպական դատարանի մեծ պալատի վերոհիշյալ որոշումը «Կիպրիանուն ընդդեմ Կիպրոսի» գործով (§ 173), Եվրոպական դատարանի որոշումը «Անդրեն ու ուրիշները ընդդեմ Ֆրանսիայի» գործով (24.07.2008թ., Բողոք N 18603/03, § 24) և կրկին վերոհիշյալ Եվրոպական դատարանի որոշումը «Մորը ընդդեմ Ֆրանսիայի» գործով § 42): Սակայն, որպեսզի հասարակությունը պահպանի վստահությունը արդարադատության իրականացման հանդեպ, հասարակության անդամները պետք է վստահեն իրավաբանական մասնագիտություն ունեցող անձանց կարողությանը՝ իրականացնելու արդյունավետ շահերի ներկայացուցչություն (վերոհիշյալ Եվրոպական դատարանի մեծ պալատի վերոհիշյալ որոշումը «Կիպրիանուն ընդդեմ Կիպրոսի» գործով § 173):

133. Փաստաբանների հատուկ դերակատարումը, արդարադատության իրականացման հարցում որպես անկախ մասնագետների, իր մեջ ներառում է մի շարք պարտավորություններ, հատկապես այն դեպքերում, երբ այն վերաբերվում է նրանց վարքագծին (Եվրոպական դատարանի որոշումը «Վան դեր Մուսելեն ընդդեմ Բելգիայի» գործով (2 մի 3.11.1983թ., Սերիա A, N 70), Եվրոպական դատարանի որոշումը «Կասադո Կոկան ընդդեմ Իսպանիայի» գործով (24.02.1994թ., Սերիա A, N 285-A, § 46), Եվրոպական դատարանի որոշումը «Շպերը ընդդեմ Նիդեռլանդների» գործով (Բողոք N 39657/98, ՄԻԵԿ 2003-XI, § 38), Եվրոպական դատարանի որոշումը «Վերարտը ընդդեմ Նիդեռլանդների» գործով (30.11.2006թ., Բողոք N 10807/04, § 51) և Եվրոպական դատարանի որոշումը «Կոտանն ընդդեմ Ֆրանսիայի» գործով (24.01.2008թ., Բողոք N 17155/03)):

Չնայած փաստաբանները ենթակա են սահմանափակումների իրենց մասնագիտական գործունեության մեջ, որոնք պետք է լինեն շրջահայաց, արդար և ազնիվ, նրանք միաժամանակ օգտվում են բացառիկ իրավունքներից և արտոնություններից, որոնք կարող են փարբեր իրավասություններում փարբեր լինել,

դրանց շարքում իր մասնաբաժինն ունի զսպվածությունը դատարանում օգտագործվող դիրքորոշման առնչությամբ (Տես վերոհիշյալ Եվրոպական դատարանի որոշումը «Շտերը ընդդեմ Նիդեռլանդների» գործով):»:

«Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքի 21-րդ հոդվածի համաձայն՝

«1. Փաստաբանն իր գործունեությունն իրականացնելիս անկախ է, ղեկավարվում է միայն Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով և օրենքներով, փաստաբանական պալատի կանոնադրությամբ և փաստաբանական վարքագծի կանոնագրքով:

2. Արգելվում է պետական մարմինների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների, դրանց պաշտոնատար անձանց, ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց (ներառյալ՝ զանգվածային լրատվության միջոցների) միջամտությունը փաստաբանական գործունեությանը:

4. Փաստաբանը չի կարող հետապնդվել, պատասխանատվության և բերման ենթարկվել, ձերբակալվել, կալանավորվել կամ ենթարկվել իրավունքների այլ սահմանափակման իր մասնագիտական պարտականությունների կատարման կապակցությամբ, ներառյալ՝ վարույթն իրականացնող և այլ մարմիններում հայտնած կարծիքի կամ դիրքորոշման համար:

(...)

7. Փաստաբանի մոտ կամ փաստաբանական կազմակերպության գրասենյակում գտնվող իրավաբանական օգնությանը վերաբերող փաստաթղթերը և տեղեկատվական կրիչները (համակարգիչները, տեսաձայնագրող սարքերը, լազերային սկավառակները, տեսաժապավենները և այլն) անձեռնմխելի են, չեն կարող առգրավվել (վերցվել) և չեն կարող որպես ապացույց օգտագործվել):»:

Խորհուրդն արձանագրում է, որ փաստաբանը, ունենալով հատուկ և կենտրոնական դեր արդարադատության իրականացմանը նպաստելու, ինչպես նաև իր վստահորդին որակյալ իրավաբանական օգնություն ցույց տալու հարցում, ՀՀ օրենսդրությամբ և միջազգային իրավական ակտերով օժտված է իր գործունեությամբ պայմանավորված մի շարք երաշխիքներից: Մինչդեռ, նշված երաշխիքներով օժտված լինելն ինքնին չի բացառում փաստաբանի՝ իրենց մասնագիտական գործունեությունն իրականացնելիս որոշակի սահմանափակումների ենթարկվելը, ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված որոշակի պարտականություններ կրելը, մասնավորապես՝ սույն որոշմամբ արձանագրված վերլուծությունների համատեքստում օրենսդրությամբ սահմանված բոլոր պահանջների պահպանմամբ դատարան կամ դատական նիստերի դահլիճ մուտք գործելիս զննության ենթարկվելը (իր մոտ առկա իրերը զննության ենթարկելուն թույլատրելը): Հարկ է նշել, որ ՀՀ փաստաբանների պալատի խորհուրդն իր 21.07.2017 թվականի «Փաստաբանների իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ» թիվ 15-Լ որոշմամբ անդրադառնալով դատարաններում փաստաբանների զննության հիմնահարցերին, արտահայտել է այն իրավական դիրքորոշումը, որ առանց հատուկ սարքերի փաստաբանին զննելու համար

դատական կարգադրիչը պետք է ունենա իրավական և փաստական հիմքեր: Նշվածի հաշվառմամբ Խորհուրդը գտնում է, որ դատական կարգադրիչի կողմից փաստաբանին (ներա իրերը) զննության ենթարկելու **օրինական պահանջ ներկայացնելու և զննության՝ օրենքով սահմանված կարգը պահպանելու դեպքում** փաստաբանը դատարան կամ դատական նիստերի դահլիճ մուտք գործելիս չի կարող հրաժարվել զննության ենթարկվելուց:

Անդրադառնալով սույն որոշմամբ բարձրացված առաջին հարցադրմանը՝ Խորհուրդը գտնում է, որ սույն դեպքում փաստաբանին զննելու համար դատական կարգադրիչը ունեցել է իրավական և փաստական հիմքեր: Իրավական հիմք են հադիսացել սույն որոշմամբ նշված իրավական նորմերը: Խորհուրդը գտնում է, որ փաստական հիմքը կարող է լինել այն դեպքում, երբ կա ողջամիտ կասկած, որ փաստաբանը կարող է օրենքով արգելված իրեր տեղափոխել: Սույն դեպքում ողջամիտ կասկած է առաջացել, երբ մետաղաորսիչ սարքը մետաղական իրի առկայության մասին ազդանշան էր արձակել: Ուստի Խորհուրդը գտնում է, որ սույն դեպքում իրավաչափ և հիմնավոր է եղել դատական կարգադրիչի կողմից փաստաբանին զննելու պահանջ ներկայացնելը:

Անդրադառնալով որոշմամբ բարձրացված երկրորդ հարցադրմանը՝ Խորհուրդն արձանագրում է, որ օրենսդիրը, հաշվի առնելով քրեական դատավարության առանձնահատուկ բնույթը մարդու իրավունքների պաշտպանվածության երաշխավորման տեսանկյունից և այդ համատեքստում փաստաբանի առանձնահատուկ դերը, ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքում դատական նիստին պաշտպանի առանց հարգելի պատճառի չներկայանալն առանձնացնում է որպես դատավարական կարգի ինքնուրույն խախտում՝ դատարան ներկայանալուց չարամտորեն խուսափելը, որը կարող է հիմք հանդիսանալ նրա նկատմամբ դատական սանկցիայի միջոցների կիրառման համար: Ընդ որում, դատարան ներկայանալուց խուսափելու չարամտությունը ներառում է պաշտպանի հոգեբանական վերաբերմունքն իր արարքի նկատմամբ, այն է՝ այն դրդապատճառներն ու հիմքերը, որոնց պայմաններում պաշտպանը չի կատարել դատական նիստին ներկայանալու և իր պաշտպանյալի շահերը ներկայացնելու դատավարական պարտականությունը: Տվյալ պարագայում որպես պաշտպանի մեղքի որոշման հիմնական չափանիշ առաջ է գալիս այն հանգամանքը, թե արդյոք առկա է որևէ հարգելի պատճառ, որն անհնարին կամ խիստ դժվարին է դարձրել պաշտպանի ներկայությունը դատարանում: Եթե նման հարգելի պատճառը բացակայում է, դատական նիստին չներկայանալու չարամտությունն արդեն իսկ կարող է համարվել ապացուցված, քանի որ գործի դատական քննության ժամանակ վստահորդի իրավունքների և շահերի պաշտպանության ամբողջ գործընթացը ծավալվում է դատարանում, որտեղ փաստաբանի ներկայությունն ու մասնակցությունը դատավարական ընթացակարգերին կարող է որոշիչ նշանակություն ունենալ վստահորդի իրավունքների և շահերի իրացման համար:

Խորհուրդը գտնում է, որ սույն գործի փաստական տվյալներից հետևում է, որ նույն օրը դատական նիստերի դահլիճ մուտք գործելուց առաջ դատական

կարգադրիչի կողմից ներկայացվել է օրինական պահանջ՝ փաստաբան Արայիկ Պապիկյանին (նրա իրերը) զննության ենթարկելու վերաբերյալ, ուստի վերջինիս կողմից զննվելուց հրաժարվելու պատճառաբանությամբ դատական նիստին չներկայանալը Խորհրդի կողմից որևէ կերպ չի կարող դիտարկվել որպես դատական նիստից բացակայելու հարգելի պատճառ: Սույն գործի փաստերը գնահատելով վերոգրյալ իրավական նորմերի համատեքստում՝ Խորհուրդը գտնում է, որ փաստաբան Արայիկ Պապիկյանը, թիվ ԵԷԴ/0039/01/17 քրեական գործի շրջանակներում հանդիսանալով ամբաստանյալներ Արմեն Լամբարյանի, Արայիկ Խանդոյանի և Աշոտ Պետրոսյանի պաշտպանը, պարտավոր էր դատարանի կանչով ներկայանալ 26.07.2017 թվականին հրավիրված դատական նիստին:

Այսպիսով, Խորհուրդը գտնում է, որ Պատասխանողի կողմից թույլ է տրվել Կանոնագրքի 4.1 կետի պահանջների խախտում:

7.2 Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի խախտման մասով.

Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի համաձայն՝ *փաստաբանը պարտավոր է ազնվորեն և բարեխղճորեն պաշտպանել վստահորդի իրավունքները և օրինական շահերը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ չարգելված բոլոր միջոցներով ու եղանակներով:*

Սույն իրավադրույթի նորմատիվ էությունը կայանում է նրանում, որ փաստաբանը, ելնելով իր իրավապաշտպան գործառույթից, պարտավոր է դրսևորել իր նշված գործառույթով պայմանավորված հասարակական հատուկ կարգավիճակին հարիր ազնիվ վարքագիծ վստահորդի հետ հարաբերություններում և առավելագույն ջանքեր գործադրել իր վստահորդի շահերը բոլոր օրինական միջոցներով պաշտպանելու ուղղությամբ:

Խորհուրդը գտնում է, որ սույն կարգապահական գործի քննության ընթացքում չեն ներկայացվել այնպիսի ապացույցներ, որոնցով կհաստատվեր Պատասխանողի կողմից Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի խախտում թույլ տալու հանգամանքը:

Ուստի, Խորհուրդը գտնում է, որ Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի խախտման մասով կարգապահական վարույթը ենթակա է կարճման:

Կարգապահական տույժի ընտրությունը.

Օրենքի 39.9 հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ *փաստաբանի նկատմամբ կիրառվող կարգապահական տույժը պետք է համաչափ լինի կատարված խախտմանը: Կարգապահական տույժ կիրառելիս փաստաբանների պալատի խորհուրդը հաշվի է առնում նաև խախտման հետևանքները, փաստաբանի անձը, մեղքի աստիճանը, առկա տույժերը, փաստաբանին բնութագրող ուշադրության արժանի այլ հանգամանքներ:*

Պալատի խորհուրդը հաշվի առնելով «Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքի 39.9 հոդվածի 2-րդ մասում նշված հանգամանքները, գտնում է, որ փաստաբան

Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ պետք է կիրառել «խիստ նկատողություն» կարգապահական տույժի տեսակը:

Ելնելով վերոշարադրյալից և ղեկավարվելով «Փաստաբանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 10-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 14-րդ կետի, 39-րդ հոդվածի 1-ին մասի, 39.7.-րդ հոդվածի 5-րդ մասի, 39.8-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի, 39.9.-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի, ՀՀ փաստաբանների պալատի կանոնադրության 16.26-րդ կետի, Կարգի 28-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ, 30-րդ հոդվածի 5-րդ մասի պահանջներով Խորհուրդը՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց՝

1. Փաստաբան Արայիկ Պապիկյանին (արտոնագիր՝ թիվ 970) ճանաչել մեղավոր Կանոնագրքի 4.1 կետի պահանջների խախտման համար:

2. Փաստաբան Արայիկ Պապիկյանի նկատմամբ (արտոնագիր՝ թիվ 970) կիրառել կարգապահական տույժ՝ խիստ նկատողություն:

3. Կարգապահական վարույթը «Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի մասով կարճել:

4. Հանձնարարել Պալատի աշխատակազմի ղեկավարին՝ սույն որոշման մասին իրազեկել կողմերին:

Ծանոթություն. Սույն որոշումը կարող է բողոքարկվել դատական կարգով՝ այն ստանալու օրվանից մեկամսյա ժամկետում: Սույն որոշումն օրինական ուժի մեջ է մտնում սույն կետով նախատեսված բողոքարկման ժամկետն անցնելուց հետո:

ՀՀ փաստաբանների պալատի խորհրդի
կարգապահական գործով
նիստը նախագահող՝

Տարոն Սիմոնյան

12 ապրիլի, 2018թ.
թիվ ԿԳ/76-Ա
ք. Երևան